

Ljubljana, 31. januarja 1923.

Izhaja vsak teden.

Naval kapitala.

I.

Požrešno kapitalistično gospodo ni mogla zadovoljiti brezprimerna in vsestranska eksploatacija delavskega razreda v Jugoslaviji. Ni jih mogla zadovoljiti niti politična brezpravnost niti razpuščanje delavskih strokovnih organizacij. Ni jih moglo zadovoljiti niti dejstvo, da so delavski zaščitni zakoni ostali le papirnate cunje, za katere se ni zmenila živa duša in katere so lahko samovoljno gazili, ker proletarijat ni imel dovolj moči, da bi lahko gospodo prisilil, da se zakonov tudi drži, da tudi delavske zaščitne zakone izvaža.

Ogromni dobički, izsesani iz krvi in izmučenih teles delavstva, so jim premajhni. Požrešnost kapitalistov požira in uničuje vse, kar ji le malo preprečuje njene želje. Požrešnost naših izkoriščevalcev je brezmejna. »Odstranimo vsako zapreko izkoriščanju« je danes deviza vseh silnih in močnih. Okrog tega vprašanja se borita danes dva neizprosna sovražnika: kapitalistični in delavski razred. Boj je težak, dolgotrajen in poln preizkušenj. Ta boj je neizbežen. Zgodovinski razvoj sili v boj obe plati. Gre za biti ali nebiti, gre za obstanek.

Delavski razred mora zbrati vso svojo moč, mora mobilizirati vse svoje sile, če se hoče obraniti strahovitega udarca, h kateremu je pripravljen kapitalistični razred. Še nikoli ni bila v Jugoslaviji tako krvava potreba, da se združijo vse moči, da se koncentrirajo vse sile. Nikdar še ni bilo toliko gorja in toliko bede, nikdar se pravice delavstva niso tako teptale, kot se godi to od 1920. leta pa vse do danes.

1923. leto pa nam kaže, da hočejo kapitalisti v svoji požrešnosti iti vedno dalje in dalje. Uničiti hočejo zakon o zaščiti delavcev, ki proletarijatu garantira 8 urni delavnik, odvzeti hočejo delavstvu pravico, za katero se je proletarijat celega sveta boril desetletja.

Kapitalisti in buržuazna vlada so se že dogovorili. Kaj naj napravi delavski razred Jugoslavije? Ali naj čaka na milost kapitalistov in njihovih samodržcev?

Ne! Čakati na milost se ne sme. Dobili bomo samo toliko, kolikor bomo dosegli s svojo močjo. V boj torej, vsi brez razlike se moramo znajti v eni fronti, v fronti za obrambo svojih pravic, v obrambo za najosnovnejše pravice delavca kot človeka.

Mobilizirajmo vse naše moči, vse naše sile, pripravimo se na hud dolgotrajen boj, za naše pravice, za naš obstanek.

II.

Kakor smo že v prejšnji številki javili, se je vršila v Beogradu konferenca, katero je sklicalo ministrstvo za socialno politiko na pritisk organiziranih industrijcev, veletrgovcev in veleobrtnikov. Na tej konferenci se je razpravljalo o potrebi spremembe zakonov, ki ščitijo delavstvo.

Kot zastopniki delavstva so bili poklicani zastopniki delavskih zbornic. Če vpoštevamo, da naše delavske zbornice niso bile voljene od delavstva, ampak imenovane od ministra Žerjava proti volji delavstva, je jasno, da o življenjskih interesih delavstva rešujejo izključno le delodajalci in njihove sluge. In da bo rezultat take konference vedno le v škodo delavstva, je razumljivo.

Centralni medstrokovni odbor v Beogradu, kot glavni predstavnik razredno zavednega proletarijata, je opozoril ministra za socialno politiko, da delavstvo zahteva, da bo na konferenci zastopano z izvoljenimi delavskimi zastopniki in da ne priznava usiljenih zastopnikov delavskih zbornic za delavske zastopnike. Toda ministrstvo se je postavilo na stališče, da se zastopnikom CMSO ne dopusti na konferenco, ker bi se upirali reakcionarni spremembi že itak slabih delavskih zaščitnih zakonov.

Ministrstvo za socialno politiko in delodajalci so si bili edini v tem, da je zakon o zaščiti delavcev za naše gospodarske razmere nesprejemljiv in da je treba več določb tega zakona s posebnim pravilnikom ublažiti. To se pravi, treba je ukiniti delavstvu mnogo pravic, katere jim daje zakon.

Če delavstvo ne bo v stanju braniti z horbo svojih pravic, se lahko zgodi, da se delodajalcem posreči, da uničijo delavske zaščitne zakone.

Delavskim zbornicam je škandalozna namera kapitalističnih izkoriščevalcev bila že dolgo znana. Zakaj niso pravočasno obvestile delavske zbornice delavsko javnost, da bi proletarijat vedel, kaj pravzaprav podjetniki hočejo? Čobal, Krušič in vsi vi, ki po Žerjavovi volji in milosti vodite delavsko zbornico, kje ste?

V vseh svojih bojih razredno zavedni proletarijat pod režimom belega terorja naleti na kapitalistični razred in njegove pomagače, izdajalce razredne borbe, ki so izšli iz delavskih vrst in ki sedaj javno, sedaj zopet posredno pomagajo kapitalistom v njihovi brezobzirni borbi proti delavskemu razredu. To bo trajalo tako dolgo, dokler celo-

kupno delavstvo ne spozna volkov v socialistični koži amsterdamske internacionale in jih ne izloči iz delavskega pokreta.

V položaju, v kakršnem se danes nahaja proletarski razred Jugoslavije, je delavstvu težko, boriti se proti delodajalcem, katere podpira buržuazna vlada,

kako naj se šele bori, če voditelji enega dela delavstva sami izdajajo delavske interese.

V boju za 8 urni delavnik mora delavstvo žrtvovati vse svoje sile, kajti če zgubimo 8 urni delavnik, smo zgubili najboljše podlago za nadaljni razredni boj.

O draginji življenjskih potrebščin.

Proletarijat celega sveta se že od zdavnaj bori za znižanje življenjskih potrebščin. Osobito pred vojno, ko delavstvo še ni bilo zaposleno na tako veliki fronti, ko kapitalistični družabni red še ni bil tako omajan kot je danes in proletarijat vsled svoje primitivne slabe organizacije tedaj ni mogel resno misliti, da bi prevzel oblast v svoje roke, je bil boj proti draginji in carini na življenjske potrebščine ena izmed glavnih parol socialističnih strank in delavskih strokovnih organizacij.

Svetovna vojna, posledica kapitalističnega imperijalizma in buržuaznega pohlepa po čim večjem dobičku, je spodkopala temelje kapitalističnemu družabnemu redu in odprla oči širokim masam delovnega ljudstva, ki se vsled buržuaznega vpliva na njihovo vzgojo niso zavedale, da spadajo v razred proletarcev, v razred izkoriščanih in zatiranih. Grozote in beda svetovne vojne so privedle najširše plasti proletarijata do spoznanja, da pravi vzrok njihovega bednega življenja ne leži samo v draginji življenjskih potrebščin, ampak, da je pravi vzrok njihovega pomanjkanja iskati v kapitalističnem sistemu, v buržuaznem družabnem redu. Zato se po vojni ne bije boj samo proti enemu izrastku kapitalizma — draginji, ampak je boj postal širši, večji — boj za spremembo današnjega krivičnega kapitalističnega družabnega reda, boj za uvedbo socialistične družbe, kjer ne bo več izkoriščevalcev pa tudi ne izkoriščanih.

Ker pa je tudi danes boj proti draginji eno izmed važnih sredstev, katerega se poslužuje proletarijat v boju za svoje pravice, je potrebno osobito za naše zaupnike, da imajo jasno sliko o pravih vzrokih draginje, kakor tudi o sredstvih, katere je treba vporabljati v boju proti draginji.

Zato bomo pod gornjim naslovom priobčevali kratko razlago draginje, njenih vzrokov in njenih posledic.

Najprej moramo konstatirati, da je draginja življenjskih potrebščin relativna. Za kapitaliste so življenjske potrebščine po ceni, a za delavstvo jako drage. Fabrikantje, veletrgovci, višji uradniki nikdar ne pridejo v položaj, da bi

jim kaka stvar bila predraga. Oni pač poskrbijo, da se njihovi dohodki tako povišajo, da ne zadostuje samo za življenjske potrebščine, ampak tudi za vsak luksus.

Draginja obstoja samo za proletarca, za tovarniškega in obrtniškega delavca, za nižje uslužbenca in za male poljedelce, s kratka za vse one ki žive od dela svojih rok, za one, ki ječijo pod bremenom najemnega suženjstva. Čim slabši so delovni pogoji delavstva, tem bolj čuti proletarijat draginjo življenjskih potrebščin.

Kadar govorimo o vedno naraščajoči draginji, se vedno najde kak dobrušnež, ki bi nas rad prepričal, da delajo draginjo ti nesrečni krščenji in nekrščenji ljudje, ki špekulirajo z živili. Najdejo se celo ljudje z akademsko izobrazbo, ki se smatrajo za sociologe in politične ekonomie, in ki trdoglavo trdijo, da leži vzrok draginje v mnogobrojnih prekupčevalcih. Toda cene življenjskih potrebščin rastejo tudi tam, kjer se je te posredovalce in prekupčevalce posrečilo izolirati. Gospoda se pač boji priznati: da draginja ne nastaja samo vsled prekupčevalcev in posredovalcev, ampak da je draginja nujna posledica kapitalizma in kapitalističnega družabnega reda.

V času naturalnega gospodarstva se ni vedelo za draginjo; tedaj niso bile življenjske potrebščine niti drage niti poceni, ker je zadruga proizvajala za sebe in ne za trg. Šele ko je nastopilo denarno gospodarstvo, ko se je pričel razvijati kapitalizem, se je pojavila tudi draginja. Od tedaj šele, ko so produkcijska sredstva nastala privatna svojina, produkti pa blago za prodajo, a ne samo za kritje domače potrebe se pojavlja draginja.

Drugi zopet poskušajo dokazovati, da raste draginja vsled tega, ker se človeštvo množi. Res je, da je prebivalstvo sveta precej narastlo ali mnogo bolj so se pomnožila produkcijska sredstva, in z ozirom na to bi se morale cene življenjskih potrebščin znižati. Čim več imamo delovnih moči, tim večji so naravno tudi produkti, in nadalje čimveč je produktov tem cenejši bi morali biti. Pa ne samo delovne sile,

tudi tehnični pripomočki so spopolnjeni, stroji, razna orodja itd., ki delovno silo po tisočkrat pomnožujejo.

Naj navedem samo par primerov pa boste videli, da so se delovne sile tako pomnožile, da bi lahko zadostile vsem potrebam človeštva.

V Angliji je bilo mehanične sile (strojne sile):

Leta 1792 10 mil. konjskih sil; leta 1833 že 400 mil. konjskih sil; 1. 1871 že 1000 mil. konjskih sil in 1. 1920 pa nad 75.000 konjskih sil.

Ker velja ena konjska sila za 4 ljudske sile, je lahko zračunati prirastek delovnih sil zadnjih desetletij. Vključ temu ogromnemu prirastku na produktivnih silah pa se cene življenjskih potrebščin ne znižujejo, ampak nasprotno vedno rastejo in povsod nastopa vedno hujši glad, vedno hujša lakota.

Delo je torej postalo tisočkrat produktivnejše, a produkti so se vključ temu podražili in to vsled tega, ker proizvajalna sredstva niso last splošnosti (celega sveta), ampak monopol kapitalistov, monopol kapitalističnega razreda.

Čevljarski pomočniki izdelujejo čevlje, a hodijo polu bos, krojači-pomočniki izdelujejo najfinejša oblačila, a nosijo raševino. Zidarji gradijo najrazkošnejše palače, a stanujejo v podrtinah, barakah, v podstrešjih. Skratka delavci proizvajajo vse dobrine sveta, a sami gladujejo in prerano umirajo, vsled po-

manjkanja najpotrebnejših življenjskih potrebščin. Toda življenjskih potrebščin primanjkuje samo proletarijatu, in to zato, ker so se kapitalisti polastili vseh produkcijskih sredstev, zato ker so kapitalisti posestniki vseh dobrin, ki jih proletarijat producira. Vsega je na svetu dovolj i obleke i obutve, še celo živil je v izobilju. Magazini hrane so polni, a vendar strada proletarijat. Znano je, da je letošnja svetovna žetev bila obilnejša od lanske in vendar cene moki in tudi drugim potrebščinam rastejo. Živila podražuje nenasiitni pohlep po čim večjemu dobičku. V Ameriki kurijo z žitom lokomotive, a proletarijat gladuje. Kapitalisti raje uničujejo živila, kot pa da bi dovolili, da bi cene življenjskih potrebščin padle, če bi postavili preveč blaga na trg. Beda izvira iz izobilja — je rekel Furie. V današnjem kapitalističnem sistemu, so kapitalisti edini gospodarji vseh produktov človeškega dela, oni so monopolizirali vso produkcijo, oni nastavlja jo cene, oni pehajo delovno ljudstvo v glad in bedo. To bo trajalo toliko časa, dokler ne zruši proletarijat sedanjí krivični kapitalistični družabni red in ne vpostavi nov socialistični družabni red, dokler proletarijat ne uvede socialistični način proizvodnje, po sistemu skupne lastnine produkcijskih sredstev in skupne lastnine produktov. Šele tedaj bo izobilje produktov izvor blagostanja in sreče.

Protestni shod

so sklicali državni nameščenci po celi Jugoslaviji na 28. t. m., da zahtevajo izboljšanje svojega položaja. Naenkrat pa je finančni minister sprejel vse predloge, ki jih zahtevajo javni nameščenci in železničarji. Zato je centrala uradnih organizacij odpovedala shode, češ, sedaj bi bil takli shodi neumestni in škodljivi. In tako bo stvar lepo sedaj zopet — zadremala, dobili pa ne bodo nič. Kdo pa je še kedaj kaj dal klečeplastvju. Organizacij, kjer je doma mesto odločnosti strah, se ni treba bati, to ve finančni minister, zato je obljubil. Tiste železničarske organizacije, ki so tudi istega mnenja, kakor uradniške, pa naj le rešujejo bedo železničarstva. So pač meščanske in z meščansko mentaliteto se drugače ne dela, ne-

go da se ji žuga z obljubami. In že je strah tu in protestni shodi so škodljivi. Železničar - proletarec, razredno - zaveden proletarec pa v shodih ne vidi nobene škodljivosti, ker ve, da se ne bori za miloščino, nego za svojo pravico. Zato daj g. finančni minister miloščino strahopetcem in klečeplastcem, rekli vam bodo z globokim poklonom: »Bog lonaj«, in gladovali naprej in se tresli pred shodi. — Tistim železničarskim organizacijam pa, ki tako goljufajo svoje člane, pa naše pomilovanje. Pestil kazati znate, če se gre pokazati jih nam, o, in korajže imate cele koše. Če pa bevske gospod, pa ste pod mizo, kakor kužek. Kdor ponižuje se sam, podlaga je vladni peti.

K vprašanju podržavljenja južne železnice.

Dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne se je vršil v kolodvorski restavraciji sestanek južn. železničarjev, ki ga je vodil sodrug Marcel Žorge. Bile so zastopane vse kategorije železničarjev od najvišjega uradnika do najnižjega delavca. Na sestanku se je razmotiralo vprašanje podržavljenja južne železnice in položaj železničarjev. Izvolil se je sledeči akcijski odbor:

Inž. Muller-Petrič, predsednik;
urad. Jurij Stanko, zapisnikar;
inst. stroj. vod. Rud. Galé, blagajnik;

urad. Franc Sovre, nadsprevid. Peter Šarc, pom. sklad. sluga Franc Jernejčič, odbornikom.

Nadalje sta bila izvoljena g. viš. rev. Milan Petek in sodrug Marcel Žorge kot delegata, da takoj odpotujeta na Dunaj in tam stopita v stik z južnimi železničarji nemško-avstrijske in madžarske proge, da se podvzame enotna akcija, da se južnim železničarjem zagotovi njihove dosedaj priborjene pravice. *Podržavljenje proge juž. železnice se ne sme izvesti na škodo železniškega osobja.*

Podlistek.

Akcijski program in taktika neodvisnih strokovnih organizacij.

(Predlog izvrševalnega odbora Centralnega medjusaveznega Sindikalnega Odbora Jugoslavije za državno strokovno konferenco.)

Vsled tehničnih zaprek nismo mogli pravočasno objaviti predlogov, katere je stavil J. O. C. M. S. O. J. za državno konferenco. Ker pa smatramo za potrebno, da te predloge pozna vsak član neodvisnih organizacij, jih bomo objavljali v prihodnjih številkah »Strokovne Borbe«.

Uredništvo.

I. Pogoji boja, metode, sredstva in organizacija.

§ 1. Pogoji boja.

1. Naloge in taktika strokovnih organizacij se določujejo po stanju in jačini razrednega boja, tako v internaci-

jonalnem kakor v nacionalnem merilu. Izhodna točka tega boja je neoporečno dejstvo, da je moderna kapitalistična družba dospela do perijode razpadanja in da se trgajo vse vezi kapitalistične družbe. Znaki razpadanja so sledeči: Kolosalno narastli (državni) dolgi, kratkotrajna prosperiteta poslovanja industrijskih strok, ki se končujejo v ostrih splošnih krizah. Krizam sledijo neprestani boji na večih frontah, ekonomska nestalnost, naraščanje brezposelnosti, propadanje kmetijstva. Vse to vodi k tendenci zniževanja plač, poslabšanja delovnih pogojev. Skratka, absolutna nemogočnost z normalnimi sredstvi vpostaviti ekonomsko, politično in socialno ravnotežje.

2. Vsled vedno večje ekonomske krize, kakor tudi vsled neverjetnega opustošenja, katero je povzročila vojna, se socialni boji v vseh državah poostrejujejo, vodi se vedno ostrejša borba. Povsodi nastajajo velikanske stavke, proletarijat kaže voljo, da potom stavk utrjuje svoje pozicije pred ofenzivo kapitala in da v boju pribori izboljšanje neznosnega položaja. Toda proletarijat

Akcijski odbor se je takoj po sestanku konstituiral in izdal oklic na vse postaje proge juž. žel., s katerim vabi vse izvoljene člane in namestnike disciplinarne komisije in izvoljene delavske odbornike provizijskega sklada, na konferenco, ki se vrši v ljubljanski kolodvorski restavraciji v petek dne 2. febr. 1923. ob pol 11. uri popoldne. Glavna vprašanja te konference bodo:

1. Podržavljenje proge juž. žel. in položaj železničarjev.
2. Predlogi in poročila delegatov.
3. Sredstva za kritje teh stroškov.

Protestni shodi zoper nameravano ukinitvev 8 urnega delavnika.

Kapitaliste najbolj grize 8 urni delavnik. In vlada, kot izvrševalni odbor kapitalistov se trudi, da ga ukine. Člani vlad v buržuaznih državah so sami zaščitniki interesov kapitalističnega razreda in torej tlačitelji delavstva in delovnega ljudstva sploh. Fraze, da so v državi vsi enakopravni, so samo laži. Z vsemi sredstvi svoje organizacije, t. j. države, izvršujejo samo želje kapitalizma. V teh željah je zapopadeno: Človek je samo kapitalist, vse drugo je le sredstvo za obogačenje — roboti, ki nimajo (ali vsaj ne smeli bi imeti) čustva, ne želj, ne čutil, nego biti stroji, ki črpajo bogastvo bogatim. Samo bogatini, ki se ne trudijo v potu svojega obraza (razum pri jedi in pijači in zabavah) smejo živeti, proletarec — robot — sme le životariti in delati in zopet delati, dokler je kaj sile v njem. Kaj briga to kapitalistični razred in še posebej njegov izvrševalni odbor — vlado buržuazne države, če delavca ubija jetika, če se rode otroci s kaljo boleznimi v sebi itd. Dobitek, bogastvo, blagostanje, to jim je briga — z roboti-delavci, če se pohabijo, se nadomestijo z drugimi zdravnimi.

In tako ta 8-urni delavnik, ki so si ga pridobili delavci v času, ko se jih je radi enotnosti bala buržuazija, mora izginiti. Tako hoče kapitalizem in njegovi interesi, ker čas je, da se ubije ta

Južni železničarji se morajo resno baviti s tem vprašanjem ako hočejo, da obdrže vsaj svoje že pred 10 leti priborjene pravice.

Kakor smo doznali je obratno ravnanje t. j. ž. odsvetovalo akcijskemu odboru odposlati kot delegata na Dunaj sodr. Marcel Žorge z motivacijo, da mu politična oblast ne bode hotela dati potnih listov, ter mu bo delala vse mogoče težkoče samo, da mu prepreči njegovo delegacijsko potovanje na Dunaj. (Iz katerih razlogov, to nam ni znano. Op. ured.) Nato je akcijski odbor sklenil poslati instr. stroj. vod. sodr. Rud. Galé na Dunaj.

otrok proletarske sile sedaj, ko je ta sila razdružena in se kolje med seboj.

Delavci, obrnimo zato svoje vrste zopet v eno telo-organizacijo. Zadnji čas je, da se streznimo. Otresimo se sovraštva in razcepljenosti. In če stori mo to, bomo zopet mogočni in 8 urni delavnik nam ne vzame nihče in nove pridobitve bodo naš uspeh.

Zoper atentat na 8 urni delavnik pa »Neodv. Strok. Org.« sklicujejo protestne shode:

V Trbovljah 4. II. 1923 ob 1/4 uri popoldne.

Na Jesenicah 4. II. 1923.

V Zagorju 4. II. 1923.

V Hrastniku 4. II. 1923.

V Krmelju 4. II. 1923.

V Kočevju 4. II. 1923.

V Velenjah 4. II. 1923.

V Rajhenburgu 4. II. 1923 ob 9. uri popoldne v gostilni pri Rateju.

V Mežici 4. II. 1923.

V Kamniku 4. II. 1923.

Čas shodov bodo določili odbori neodvisnih strokovnih organizacij in izvršili vse potrebno.

Sodrug! Delavci, delavke! Vsi do zadnjega na shod, da protestirate proti nameravani ukinitvi 8 urnega delavnika.

Živel 8 urni delavnik!

Doli z reakcijo!

Doli z protidelavsko zakonodajo.

Železničarji.

Preganjanje sodruga Marcel Žorge.

Zadnje čase se je večkrat slišalo o zopetnem preganjanju sodruga Marcel Žorge, ki se je komaj meseca julija m. l. vrnil iz Siska v Ljubljano. Med tem časom je bil služboval na glavni progi Barse—Pakrac.

Kar nenadoma se mu je dostavil dopis obr. rav. j. ž. v Ljubljani z dne 16. jan. t. l., da se ga iz službenih ozirov premešča v kur. Sisak, kjer se ima 23. jan. t. l. javiti in tam nastopiti službo. Ob enem se pa tudi premesti stroj. vodja nam. Pavel Žečič iz kur. Sisak v kur. Ljubljano, tudi iz istih ozirov.

Stroj. vodja nam. Pavel Žečič je namreč podpredsednik Hrvatske Seljačke Republikanske Stranke. Glede izmenjave stanovanja je že vse preskrb-

ljeno. Dognalo pa se je, da stroj. vod. nam. Pavel Žečič sam nima stanovanja in stanuje pri enem svojemu prijatelju, ki mu je iz usmiljenja odstopil eno sobo. Takoj je nastal šum, da za to premeštitvijo tiči nekdo drugi in res, dognalo se je, da je ta premeštitve prišla naravnost iz pisarne pokrajinske uprave in ne iz obratnega ravnateljstva. Jasno je, da je pokrajinska uprava pritisnila z vso silo na obr. rav. j. ž., da se sodr. Marcel Žorge takoj premesti, ker se bližajo volitve. Da pa ne bo to tako izgledalo, mora obr. rav. j. ž. dati plašč seveda iz službenih razlogov, da bo ostalo tajno, da se ga preganja iz političnih razlogov.

Obr. rav. j. ž. je prišlo v zagato ter je začetkoma protestiralo, da se pokra-

se bojuje v razcepljenih vrstah in na ta način se izpostavlja nevarnosti, da bodo posamezni oddelki poraženi in uničeni.

3. Boj proletarijata je tim težji, ker so se kapitalisti sami združili v močne dobro organizirane organizacije, da bi onemogočili razredno borbo proletarijata. V vseh državah je buržuazija poleg normalnih zaščitnih organov (vojaška, policija, sodišča itd.) ustanovila še posebne organizacije, katere je tudi tajno oborožila, da s silo udušijo delavski pokret.

4. V boju zoper vedno večjo nezadovoljnost ljudskih množic nastopa kapitalizem enotno in vporablja v boju proti proletarijatu svoje najboljše gospodarske organizacije. Buržuazija se zaveda, da bo mogla ohraniti kapitalistični družabni red le tedaj, če bo v boju koncentrirala vse svoje materijalne in moralne sile, če bo deležna izdatne državne podpore. Buržuazija nikdar ne loči politiko od ekonomije.

5. Naloge strokovnih organizacij v dobi mirnega razvoja so bile: potom čvrste, disciplinirane organizacije mas

delovnega ljudstva povečati materijelno poplavljanje mezd in delovnih pogojev in tem potom delati za uvedbo socialistične družbe. Strokovne organizacije, ki stoje na stališču nepomirljive razredne borbe, so si stavile za svojo nalogo, da ujedinijo cel proletarijat v eno, enotno organizacijo, ki bo pripravljala proletarijat za rušenje kapitalizma. Te naloge so danes, v dobi razpadanja kapitalističnega družabnega reda, postale zelo važne. Strokovne organizacije so šola socializma, so šola za armado, ki bo končno odpravila kapitalistično izkoriščanje. Vprašanje je samo, kako in na kaki podlagi je treba združiti proletarijat, kako ga treba pripraviti in organizirati, da bo sposoben voditi vsakodnevno borbo v cilju za doseg končnih ciljev. Danes so pogoji boja bolj komplicirani, razmerje socialnih sil je popolnoma drugačnejše, kakor je to bilo pred vojno. Zato so tudi naloge delavskih strokovnih organizacij druge in tudi sredstva in metode boja morajo biti druge.

Dalje prihodnjič.

žinska uprava umešava v privatna podjetja glede uslužbencev in da ne more tega storiti, ker ga v resnici ne potrebuje v Sisku iz službenih ozirav, ter je predlagalo, ker ima vlada vso politično moč v svojih rokah, naj ga enostavno izžene v Sisak in mu tam preskrbi stanovanje. Seveda tega pokr. uprava ni hotela storiti iz razloga, ker so dr. Mar. Žorga uživa preveč zaupanja med železničarji in bi to med njimi napravilo velik hrup in razburjenje, koncem konca je obr. rav. j. ž. seveda na to nasilno premestitev pristalo (*menda zato stoji juž. žel. pod državnim nadzorstvom*). Ta slučaj dokazuje v živi luči kako vlada sama preganja v popolnoma privatnih podjetjih delavske zaupnike. Sodr. M. Žorga je izvoljen zaupnik strojevodjev po zakonu o zaščiti delavcev, ob enem je tudi izvoljen kot član disciplinarne komisije. To je dokaz, kako vlada sama spoštuje svoje zakone.

Sodrug Marcel Žorga se preganja že več nego 10 let. Za časa svetovne vojne se ga je poglano na Dunaj, ker so ga avstrijski patrijotje denuncirali, da ako ostane on še 24 ur v Ljubljani je Soška fronta izgubljena. Obdolžili so ga velezdaj, nakar je moral takoj zapustiti svojo družino in oditi na Dunaj. Vsem železničarjem je ta dogodek še v živem spominu. Iz tega pregnanstva se je kmalu vrnil. Za časa preobrata je bil kot glavni reditelj z g. Šapljom pri organizaciji oktoberskih manifestacij, ter je postavil delavske reditelje in stražo na vseh ljubljanskih ulicah in trgih. Po preobratu je bil poklican kot politični preganjanec od strani naše vlade, ki je zahtevala pri mirovni pogajanjih za politične preganjance 13.395 frankov kot odškodnino za škodo, ki jo je utrpel od barbarskega Avstrijskega režima. — Kdo neki je sprejel ta denar? ... Časi se izpreminjajo. Naša vlada ga preganja že od leta 1919. Ker dobro poznamo značaj so dr. Marcel Žorga, da se je

vedno in povsod boril v prvih vrstah delavskega razreda, osobito za časa železničarskega štrajka, si bo ves delavski razred, osobito železničarji, dobro zapomnili preganjanje so dr. Marcela Žorge in zastavili vse svoje sile, da se v bodoče ustavi vsako preganjanje ne samo so dr. Marcela Žorge, nego vsakega zaupnika in delavca ter kličejo *roke proč od delavskih zaupnikov*.

Mi pa kličemo so dr. Marcel Žorgi: Vstrajaj in ne obupaj, ker vemo, da se boriš za osvoboditev proletarijata in si mučenik ideje. Za teboj stoji armada tisočih in tisočih brezpravnih proletarcev, ki se bore z vso silo proti kapitalu in ako podležeš, hočemo te mi maščevati.

Živela delavska solidarnost.

Razredno zavedni železničarji.

P. S. Prejeli smo dopis iz Rakeka in resolucijo, v kateri se protestira proti preganjanju so dr. M. Žorga. Poročilo in resolucijo objavimo prihodnjič.

Vabilo na železničarsko veselico, ki se vrši v nedeljo, dne 4. februarja t. l. v gostilni g. Fortuna v Borovnici. — Spored: Srečolov, šaljiva pošta, deklamacije, ples in prosta zabava. Začetek ob 16. uri. Svira znani šramel iz kurilnice Ljubljana. — Ker je čisti dobiček namenjen v prid knjižnici, ter železn. doma v Ljubljani, se nadejamo obile udeležbe. — Prireditelji.

Pozor!

Ker nam ni mogoče dobiti prostora v Unionu, se železničarski shod v nedeljo 4. II. ne more vršiti.

Kedaj se bo shod vršil, se bo železničarjem pravočasno naznanilo.

Rudarji.

Rajhenburg. V nedeljo, dne 4. februarja 1923 se bo vršil v gostilni pri gospodu Rateju v Rajhenburgu ob 9. uri dopoldne

II. redni občni zbor Zveze rud. delavcev podružnica Rajhenburg

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo centralne uprave.
2. Poročilo podružničnega odbora.
3. Volitev novega odbora.
4. Razno.

Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora zanesljivo udeleži.

Odbor ZRD v Rajhenburgu.

Trbovlje. Na vzhodnem obratu imamo zelo dobrega paznika Kadunca, kateri se zelo lepo odlikuje napram delavcu. Da boste vedeli, zakaj se dobro odlikuje, Vam napišemo en par vrstic o njem. V soboto zvečer 20. januarja t. l. prišlo je par delavcev prehitro iz dela. Na to pride gospod Kadunc iz pisarne in zagleda uboge zmučene rudarje, nakar začne vpiti nad njimi: »Počakajte, jaz Vas bom že naučil, kedaj se pride iz dela. Jaz Vas bom kaznoval.« In res se je odlikoval tako dobro, da je kaznoval tiste delavce, vsakega za 45 kron. S tem je delavcem vzel tiste težko prislužene krajcarje, njih otrokom in ženam pa je vzel kruh iz ust. Ta gospod hodi rad v cerkev, da posluša Kristusove nauke, od katerih eden se glasi: »Delavcem in najemnikom zaslužek jemati ali jim pritrgovati je — vnebovpijoči greh. Ali ta gospod moral tega nauka ni slišal, ali ga je pa preslišal. Ali pa je že prišel iz veljave tisti nauk, ker je ofenziva kapitala, kakor v vojni ne velja zapoved: »Ne ubijaj!« Sodrug rudarji, vsi v neodvisno strokovno organizacijo v »Zvezo rudarskih delavcev«, da bo močna in takrat bomo obračunali z našimi krvosesi! Prizadeti delavci.

Rajhenburg. Dogodki zadnjih dni nam silijo pero v roke, kajti krivice, ki se gode tukajšnjemu delavstvu, so tako gorostasne, da kričijo do neba. Podjetništvo »Dukič in drug«, ki ima v zakup tukajšnji dnevni kop je začelo delavstvo tako izkoriščati in šikanirati, da bi človek mislil, da se nahajamo v dobi španskih inkvizicij in ne v letu 1923 po Kristu. Tem gospodom ni dovolj da izkoriščajo vsestransko ubogega delavca (8-urni delavnik tu ne ve-

lja, dela se 10 do 16 ur) zato so uvedli čisto po balkanskem sistemu batiranje. Odlikuje se predvsem g. obratovodja Wacek. Ta je že večkrat delavce dejansko napadel, in te dni se nam je nudil mučen prizor, kako je nekega delavca tolkel s palico po glavi, zakaj Bog zna? Mi bi vprašali tega gospoda, ali je že kedaj kaj slišal o človeškem dostojanstvu, ali mar misli, da delavec ni človek. Mi mu odločno svetujemo, ako ne more brzdati svojih strasti naj gre v Albanijo, kajti mi nikakor nismo voljni trpeti njegovih izbruhov. Da pa so razmere tako žalostne je delavstvo samo krivo, kajti ravno na dnevnem kopu ima delavstvo za organizacijo najmanj smisla. Ker to gospodje dobro vedo, zato so pa tudi tako ošabni in vilitijo svoj bič nad ubogo paro.

Delavci dnevnega kopa! Nikdar ni bilo nad vami toliko gorja, toliko mučenja, kakor sedaj in nujno potrebno je, da napnete vse svoje sile, da zavrnete te brezobzirne napade kapitalistov. To pa zamorete storiti samo tedaj, ako boste vsi do zadnjega v organizaciji. Moč organizacije je odvisna od Vas samih, zato pa vsi v »Zvezo rudarskih delavcev«, katera edina je v stanju, da Vam pomore v Vaši bedi.

Naj živi neodvisna »Zveza rudarskih delavcev«.

Raštajnski delavci

»Delavec«, pribežališče neorganiziranih.

Značilen pojav za »Delavca« je, da je postal pribežališče neorganiziranih. V zadnji številki mi očitata Cirar in Kovač, da ravnaj pristrano kot predsednik druge rudarske skupine, obenem pa napada neodvisno organizacijo rudarjev. Predvsem moram povdarjati, da sploh nisem odbornik, marveč samo član neodvisne organizacije rudarjev.

Kar se pa tiče slučajev, ki mi jih očitata Cirar in Kovač, pa povem tole:

Cirar je res prišel mene prosit, da bi šel zanj intervenirat pri ravnateljstvu. Ker je sin bogatega kmeta, sam ga vprašal, če je kje organiziran. Ker pa mi je odgovoril, da ne, sem mu odvrnil, da le takrat pozna organizacijo, kadar mu voda v grlo teče, drugače pa ne. Tak odgovor bi bil Cirar dobil od vsakega zavednega delavca. Značilno je za »Delavca«, da se tako zavzema za neorganizirane, s čimur pač samo podpira strem-

ljenja Trboveljske družbe, kateri je zelo všeč, da je čim več neorganiziranih. Ker pa se je čutil Cirar vsled mojih besed prizadetega, je takoj odšel in ni reš, da bi bil jaz odklonil intervencijo zanj.

Kar se pa tiče Kovača, je pa res, da sem odklonil intervencijo. Kovač je bogat kmet, ki redi 8 glav živine. Sam nikoli ni bil pri meni, marveč je poslal Rogliča, ki je zahteval od mene, da bi peljal Kovača k ravnateljstvu, kjer bo on poudarjal, da se nekega drugega rudarja pošlje mesto njega na dopust. Mislim, da sem ravnal kot pošteni delavec, da sem tako intervencijo odklonil.

Kemični delavci.

Zagorje: Odgovor frazam. »Naprej« št. 8 od 12. januarja 1923, je prinesel lažljivo poročilo pod naslovom: »Neodvisnim demagogom v album.« Nisva pisca članka »Strokovne Borbe«. Beli teror v revirjih, a smatramo za najino dolžnost, da zavrneva laži znanega Jurja Arha.

1. Res je, da se je v tukajšnji steklarni plašilo delavstvo z orožniki, z zakonom o zaščiti države, če kedo pristopi v »Neodvisno Strok. organizacijo kemičnih delavcev«. Saj poznate vaš vsakdanji izrek: »Die Kerle werden so alle eingesperrt und dan wird mit der Neodvisna so nichts werden.« Arhu in njegovim pa povemo, da takih ljudi, ki se poslužujejo takih izrekov ne smatramo za socialiste, ampak za laži-socialiste.

2. Res je, da niso orožniki vseh, ki so prišli na občni zbor legitimirali (saj nas Zagorjane itak dobro poznajo) pač pa člane omizja, pripravljalnega odbora. Res je tudi, da so orožniki krožili že celo uro pred občnim zborom okoli restavracije in povpraševali po nekaterih sodrugih. Posebno so se zanimali za mene Mirko Weinbergerja, ker sem bil radi boleznj zadržan prisostvovati občnemu zboru. Nisem se spomnil žal, da bi nesel bolniški list na orožniško postajo mesto bolniški blagajni.

Zakaj ni bilo na ustanovnem občnem zboru več steklarjev, je vsem poznano. Mnogi so se umaknili radi orožništva in pa demagoških govoric. »Je pač bolje, da se odstranimo, če ne nas res vse zapro«, so govorili. Da so pri nas ugodna tla za neodvisno organizacijo se vsak lahko prepriča iz članske in blagajniške knjige, katero jim stavimo na vpogled.

Jaz nisem mogel prisostvovati ustanovnemu občnemu zboru radi boleznj. sodrug I. — pa je bil vsled nekega nujnega posla tudi zadržan.

Besedo si dobil, gospodine Arhu, saj drugače ne bi mogel govoriti celo uro in pol. Ali pa se še spominjaš shoda osrednjega društva kemičnih delavcev 1. decembra 1922. Štirje tajniki so bili na tem shodu in niso se mogli obraniti

Moja pristranost je torej v tem, da sem neorganiziranega opomnil na njegovo proletarsko dolžnost, za bogatega kmeta pa se nisem hotel zavzeti, ker je hotel spraviti družega ob kruh. Če bi bil drugače ravnal, potem bi ne bil ravnal kot zaveden delavec, marveč v interesu Trboveljske družbe. Kot predsednik rudarske skupine imam dolžnost, da zastopam splošne koristi delavcev, kar pa tu ni bil slučaj.

»Delavec« pa nam je zopet enkrat pokazal, kako razumeva on delavske koristi in da je zagovornik neorganiziranih.

Matevž Čebin, Zagorje.

nereda. Saj si se sam pritoževal čez tako anarhijo, kot je bila tedaj. Ali se spominjaš še Leskovškega, ki je kazal na nas in vpričo zastopnika pol. oblasti kričal: »To so tisti, ki so hoteli sovjetsko Jugoslavijo, pa jim je spodletelo.« Kako plačilo je dobil za to nesramno denunciacijo, boš gotovo vedel. Kje je torej demagogija, pri nas ali pri vas? Kdo skrbi za delavske interese? Morda dični Leskovšek?

Ustanovni občni zbor sem pravilno in v redu zaključil. Arh, ali lažeš iz nevednosti ali iz zlobe? Drugič ne sedi na ušesih in poslušaj.

Kaj hočeš z namigavanji o volitvah delavskih zaupnikov? Izrazi se tako, da te bomo razumeli, pa ti bomo odgovorili.

Franč Kozmus,

predsednik ustanovnega občnega zbora.

Mirko Weinberger.

predsednik podružnice.

Vevče. Razmere v naši papirnici postajajo dan na dan neznosnejše. Lastniki papirnice Žerjavova Slovenska banka in nekaj nemških magnatov hočejo delavstvu izsesati zadnjo kapljico krvi iz izmučenih teles papirniških delavcev. Plače znašajo od 65 do 120 K dnevno, kako naj s tem delavec izhaja? Kaj naj napravi s svojo družino, z otroci in ženami. Žalostno je, da so tukajšnji delavci in delavke deloma tudi sami krivi tega svojega bednega stanja. Niso še, razven par izjem, prišli do spoznanja, da si zamorejo le potem dobro organiziranega nastopa izboljšati svoje stanje. Pri nas imamo krščansko organizacijo, h kateri je pristopilo v začetku precej članov posebno pa članic, ki pa že izstopajo, ker ni nobene agilnosti, nobene akcije. Za božične praznike je ravnatelj poklonil 30.000 kron delavcem za njihove otroke in jih dal krščanski organizaciji, da jih razdeli med delavstvo. Krščanski možje so pa za celokupno delavstvo prejeli denar in ga razdelili samo med maloštevilne svoje pristaše. Drugič bomo o tej in še drugih stvareh poročali.

Brivci.

Dne 17. t. m. se je vršil redni občni zbor podružnice »Osrednjega društva brivskih in vlasuljarskih pomočnikov za Slovenijo« v Ljubljani v gostilni v Florjanski ulici št. 24 s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo predsednika za leto 1922.
3. Poročilo tajnika za leto 1922.
4. Poročilo blagajnika za leto 1922.
5. Volitev novega odbora.
6. Raznosterosti.

Ob ½9. uri zvečer otvori predsednik s. Ivčević redni občni zbor ljubljanske podružnice, pozivajoč vse prisotne, da še nadalje vstrajajo pri delu v organizaciji za zaščito svojih ekonomskih interesov.

K 2. točki med drugim povdarja, da je pred vojno bila brivska organizacija centralizirana na Dunaju, kakor vse ostale stroke v Sloveniji. Po prevratu in sicer leta 1914 vzpostavljena je brivska organizac. za Slovenijo, ki je v letu 1920 izvedla ujedinjenje z vsemi brivskimi organizacijami v celi Jugoslaviji. »Obznana« in »zakon o zaščiti države« preprečila sta, da ujedinjenje vseh brivcev v Jugoslaviji ni bilo tudi dejansko izvedeno. Vkljub pritisku jugoslovanske mlade buržuazije, uspelo je brivskim delavcem Jugoslavije, da obdržijo

svoje organizacije na višini proletarske razredne zavednosti, kar se je najbolj pokazalo na kongresu brivskih delavcev cele Jugoslavije, ki se je vršil dne 29. in 30. novembra 1922 v Slavonskem Brodu, ki je sklenil končno ujedinjenje vseh brivskih delavcev Jugoslavije.

K 3. točki poroča s. Dorčec, da ljubljanska podružnica šteje 33 članov. V letu 1922 smo imeli 11 rednih odborovih sej in 8 članskih sestankov. V mesecu marcu smo imeli mezno gibanje za zvišanje plač. Zahteve so bile izročene »Zadrugi brivskih in vlasuljarskih mojstrov v Ljubljani«. Pogajanja so se vršila pod predsedstvom inspekcije dela in bil je dosežen mirnim potom sporazum in sklenjena kolektivna pogodba, ki velja vse dotlej, dokler brivski mojstri ne bodo zvišali cene britju. Plače pred gibanjem so bile za I. kategorijo K 450, za II. 400 in III. 360 na teden. Plače so se zvišale za I. kategorijo na K 600, za II. na 540 in za III. na 460 K na teden. Torej so se plače zvišale za I. kategorijo za K 150.—, za II. K 140.— in za III. K 100 na teden. Delovni čas je bil 9 ur z ozirom na to, da se ob nedeljah in praznikih ne dela. V mesecu avgustu smo imeli ponovno gibanje za zvišanje plač in se je stopilo v stavko, ki je trajala 3 dni in v kateri je udeleževalo 28

brivskih delavcev. Stavka je končala brezuspešno vsled tega, ker je bila preje sklenjena pogodba, po kateri nimajo brivski delavci pravico zahtevati zvišanje plač, dokler delodajalci ne zvišajo cene brijanja. To naj bo poduk v borbi v bodočnosti.

K 4. točki podaja s. Božič blagajniško poročilo, katerega smo objavili posebej v letni bilanci. Revizorja s. Namušič in s. Kos sta pregledala račune, knjige in celo poslovanje ter našla vse v redu, nakar je bilo staremu odboru podano odrešenje.

V novi upravni odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi:

Predsednik: Lovro Lauber.

Podpredsednik: Drago Namušič.

Tajnik: Ivan Dorčec.

Blagajnik: Davorin Božič.

Odborniki: Drago Ivanišević, Vendelin Šeal, Anton Bek.

V kontrolo: ss. Jernej Hribar, Franjo Steinbauer.

Občni zbor je zaključen ob 12. uri zvečer.

Strajki.

V Brodu na Savi stavka kovinarjev še vedno traja. Vzdržuje se vzorna disciplina in red. Od 750 kovinarjev se je našlo samo 12 stavkolomcev, katere podjetje poleg podplačanih orožnikov uporablja, da izzivajo stavkujoče kovinarje. Že preko 46 dni traja borba kovinarjev, katero podpira razredno zavodni proletarijat cele Jugoslavije. Sodrugi! Ali ste tudi vi storili svojo dolžnost? Nabirajte z vso vmeno prostovoljne prispevke za stavkujoče, ker zavedajte se, če propade stavka kovinarjev v Brodu, pridete na vrsto vi, na katere se bo obrnila ost kapitalistična ofanziva. Proletariat Zagreba je v teku treh tednov žrtvoval nad 90.000 kron. Iz Slovenije pa so šele samo rudarji poslali nekaj tisoč kron. O solidarnosti govorimo, pokažimo tudi z dejanji, da smo s stavkujočimi solidarni in nabirajmo za stavkovno podporo kovinarjev.

V Subotici: V tovarni »Ferum« je stopilo 350 delavcev v štrajk, ker je ravnatelj Steiner odpustil po zakonu o zaščiti delavcev izvoljene delavske zapupnike in ker se ni hotel pridržavati kolektivne pogodbe, ki določa, da se plače delavstva zvišujejo vzporedno z naraščajočo draginjo. Delavstvo je vsled tega zgubilo na zaslužku meseca novembra 150 kron, decembra 246 kron, letos januarja pa znaša zguba že 574 kron. Ker podjetnik ni hotel ugoditi upravičenim zahtevam delavstva, ker je kršil § 108 in § 109 zakona o zaščiti delavcev je delavstvo 13. t. m. stopilo v stavko. Podjetnik straši delavstvo, da bo dobil druge delovne sile iz Srbije in Slovenije. Sodrugi, ne dopustite, da kdo

izmed vas postane stavkolomec, ne potujte v Subotico. Obvestite o stavki tudi one sodruge, ki časopisa ne čitajo.

V Zemunu so vstopili v stavko delavci lesne industrije, ker je 15. januarja t. l. podjetnik odklonil zahteve delavstva. Plača delavstva je znašala od 2000 do 2800 kron mesečno, ali 8 do 12 kron na uro. V podjetju so delali otroci z 12 leti po cel dan za 56 K. Za zakon o zaščiti delavstva se podjetnik ni zmešnil, državne oblasti pa ne upajo proti kapitalistom nastopati. Podjetnik uporablja vsa sredstva, da štrajk zaduši. Zaprli jim je dohod do vodnjaka, odglasil od bolniške blagajne, tako da morajo stavkujoči plačevati še zdravila. Poslovodja Jakob Dervenšek (Slovenec) je z revolverjem grozil stavkujočim brez povoda, ker se stavkujoči zadržijo popolnoma mirno. Delavstvo je solidarno in pripravljeno vztrajati v boju do zmage.

Ofenziva kapitala je na pohodu. Kakor je iz gornjih poročil razvidno, je delavstvo v vedno večjem številu prisiljeno, posluževati se skrajnih sredstev, da brani svoje pravice, da ščiti svoje življenske interese.

Rapidno naraščajoča draginja sili tudi naše delavstvo v Sloveniji v akcijo. Tako se vršijo pogajanja v železničarski, rudarski, lesni in kovinarski stroki in bati se je, da pride v kratkem tudi pri nas do ostrih spopadov med izkoriščevalci in delavstvom. Sodrugi! Boj je neizbežen! Ste li pripravljeni, da vzdržite naval kapitalistične ofenzive? Pripravljajte se, boj bo hud in delavstvo mora zmagati.

Tedenske novice.

V nedeljo, 21. t. m. se je ustanovila na konferenci enotne fronte proletarijata za Slovenijo »Socijalistična Stranka Delovnega Ljudstva«. Bilo je na konferenci 168 delegatov iz 42 krajev Slovenije, ki so soglasno manifestirali za skupno proletarsko stranko.

Volilno gibanje v Jugoslaviji. Srbski republikanci pridno delajo po Srbiji in Črni gori ter se nadejajo, da dobijo vse glasove, ki so bili oddani za komuniste in sedaj ne smejo imeti svoje lastne stranke.

Zemljoradniki bodo slabo odrezali, ker so razcepljeni, delavci jih ne bodo volili, ker so zemljoradniki monarhisti in tako se bodo republikanska pričakovanja najbrž izpolnila.

Najbolj so se pa delavstvu zamerili socijalni demokrati. Te dni so imeli v Beogradu svojo zaupniško sejo za vse pokrajine ali svoj kongres in ob tej priliki so se dobrih vlad z grdim obrekovanjem komunističnega delavstva.

V posebnem odstavku resolucije se komunistom naravnost očita protidržavno delovanje in se tako ovajajo oblastem, da bi socijalni demokrati sami imeli čimvečji uspeh pri volitvah. Ta resolucija je izzvala ogorčenje v raznih političnih krogih, zlasti, ker se ve, da komunisti ne iščejo s socijalnimi patrijoti sploh nobenega stika.

Radič se je v svojem listu »Slobodni dom« odrekal vseh zvez in stikov s slovenskim »republikancem« dr. Novačanom.

Dr. Šusteršič bo s prihodnjim mesecem iz Ljubljane začel delati Pašičevo politiko z listom, ki je plačan od vlade in ki bo nosil naslov »Ljudska pravica«.

Radikalci bodo v Sloveniji izdajali s 1. februarjem svoj dnevnik »Jutranje Novice«. Tiskale se bodo v Ljubljani. Radikalci dela sedaj veliko skrbi

Protić, ki bo samostojno nastopil pod imenom neodvisnih in svobodoumih radikalcev ter je svojo agitacijo iz Vojvodine razširil že po celi Srbiji in tudi daleč doli na jug. Ministri so celo premišljevali kako bi se dalo Protićevega agitatorja dr. Momčila Ivanića ubiti z obznanom, ker govori po Macedoniji, da morajo tudi Bolgari dobiti in uživati vse pravice in da je bila ustava sprejeta s pomočjo podkupovanja in groženj.

Francija proti Nemcem. Francija je zasedla Porurje in Porenje, da prisili Nemčijo plačati reparacije. Položaj se vsled tega poostreje od dne do dne. Nemški odpor je dobro pripravljen, sedaj je še delavstvo začelo s štrajki. Francozi zasedajo banke in polastiti se hočejo tudi davčnega denarja.

Nemški uradniki, ki nočejo predati davčnih spisov in drugih stvari iz svojih uradov, se zapirajo. Francozi jih posadijo v avtomobil ter odpeljejo neznan kam, narod pa vstraja ter se pri tem in pri raznih grožnjah ne da uplašiti. Če bodo Francozi morali začeti pošiljati v Nemčijo tudi one vojake, ki so bili deležni svetovne vojne, je gotovo, da pride doma do nemirov in v francoski vojski do izgrediv. Saj so se že sedaj radi nasilne politike topli francoski poslanci v parlamentu in kaj še le bo, če se začnejo še oni mobilizirati, ki so do grla siti vojaške službe.

Svet društva narodov je po obvestilu glavnega tajništva v Ženevi sklican za 29. t. m. v Parizu. Ker se orientška konferenca v vseh svojih zadevah ne pomakne naprej in ne more priti do pravega zaključka, bo tudi vprašanje Mosula, za katerega se trga več velsil, prepuščeno v rešitev Društvu narodov.

Grčija in Turčija. Grška vlada je zaplenila premoženje bivšega kralja Konstantina, ki je pred kratkim umrl v Palermu. — Grške čete se zopet zbirajo v Trakiji in te vojne sile se cenijo na 70 tisoč mož. Po nevtralnih pasovih plenijo Grki. Kristjani beže v celih trumah pred Turki. Anglija skuša delati red in mir s tem, da v Trakiji koncentrira čete. Turki pa imajo v Trakiji 60 tisoč mož.

Zedinjene države Amerike so odobrile znaten kredit 6 in pol milijonov dolarjev za modernizacijo ameriškega vojnega brodogradništva. Predsednik Harding se je uprl predlogu, naj se zniža v Ze-

dinjenih državah število redne vojske na 100.000 mož. Tudi strupene pline si pripravlja Amerika.

Pri volitvah v okrožna zastopstva v Bolgariji so zmagali — zemljoradniki, ki so vladna stranka. Druga najmočnejša stranka so v Bolgariji komunisti.

Ljubljanski župan je bil izvoljen v soboto 27. t. m. na izvanredni občinski seji. Dr. Perič je dobil 33 glasov, 13 glasovnic je bilo praznih. Podžupan dr. Stanovnik pa 31 glasov in je bilo 15 glasovnic praznih. Demokrati, Zajednica in Soc. demokrat so namreč oddali prazne glasovnice. Obč. svetnikov je prisostvovalo 46. 3 so bili odsotni.

Mednarodni pregled.

Stavka kemičnih delavcev v Ludwigshafnu (Nemčija) je brezuspešno končala, ker so strokovni birokrati soc. demokratične strokovne zveze in tudi socijalistična stranka Nemčije pustile stavkujoče na cedilu in v svojem časopisu proglasile, da je štrajk v Ludwigshafnu političen štrajk, katerega treba za vsako ceno udušiti. (Socijaldemokratije vseh dežel so si vsi enaki.) Vsi so denuncijanti. Op. uredn.) Vključ temu, da je delavstvo bilo organizirano pri njihovih strokovnih organizacijah, niso štrajkujočim dali nikake podpore. Ker strok. birokrati niso hoteli prevzeti vodstvo stavke, so to storili obratni zaupniki in za stavko zainteresirali razredno-zaveden proletarijat cele Evrope. Pomoč tudi ni izostala. Rdeča strokovna internacionala je poslala nad 8 in pol milijona mark, francoski proletarijat je žrtvoval 18.400 fr. (okroglo 10 milijonov mark) in delavstvo Nemčije je za stavkujoče nabralo čez 15 milijonov mark. Štrajk pa vključ izdatni pomoči ni mogel uspeti, ker je soc. dem. vlada ugodila želji strokovnih birokratov in s silo udušila štrajk. Delavstvo je stopilo v stavko, ker je podjetje odpustilo izvoljene obratne zapupnike, ki so prisostvovali kongresu obratnih zaupnikov v Berlinu, ki se je izrekel za taktiko R. S. I.

Strokovne organizacije v Indiji. Indijski delavci so spoznali pomen organiziranega nastopa in solidarnosti delavstva. 70 stavk je končalo v Indiji s porazom za delavstvo, 15 s porazom za delodajalce, pri ostalih stavkah pa se je sklenil sporazum.

V Franciji so se pred dobrim letom cepili rudarji v dve strokovni organizaciji. Takoj po cepljenju pa so združeni delodajalci zmanjšali plače rudar-

jem. Da dosežejo zopetno zboljšanje plač, se vodijo pogajanja med obema rudarskima organizacijama za enoten nastop pri meznem gibanju in za enotno rudarsko organizacijo.

V Italiji so člani fašistovskih organizacij sklenili, da bodo delali 1 uro v korist države. Mornarji (fašisti) zahtevajo od lastnikov ladij, da zaposlujejo samo člane fašistovskih organizacij. 60 odstotkov mornarjev je brezposelnih. Poljedelci, lesni delavci, železničarji, ki so lani vstopili v fašistovske organizacije, so si ustanovili zopet svoje delavske organizacije. »Delo« v Trstu zopet izhaja.

Na Nizozemskem vlada velika brezposelnost. 15 odstotkov vsega delavstva je brez dela. L. 1921 je bilo brezposelnih samo 8 in pol odstotkov delavcev. Štrajki mornarjev in delavstva tekstilne industrije so ostali brezuspešni. Rudarji katerih je od 26.000 samo 6000 organiziranih so morali sprejeti nižje plače.

Na Angleškem je število brezposelnih doseglo ogromno število 1.485.000. 18. decembra 1922 je bilo brezposelnih 1.190.000. Delodajalci hočejo znižati mezde delavstva v vseh strokah. Pričakujejo se težki boji.

V Čelo-Slovaški so se vršile velike demonstracije brezposelnih. Število brezposelnih raste dan na dan. V ostravskih rudnikih je pričakovati večjih štrajkov, če podjetniki ne ugodijo zahtevam rudarjev.

Ofenziva kapitala je po celem svetu na pohodu. Delavstvo se poskuša postaviti v bran in vsvarja enotno fronto. Kakor pri nas, tudi po drugih državah ovirajo združenje — reformistični, krščanski in narodni socijalisti.

Razno.

Laški trg. V tukajšnji Delniški pivovarni je zaposlenih poleg drugega delavstva tudi par kurjačev. Ti delavci niso nikjer organizirani in zato se jim tudi tako godi. Delajo od 5. ure zjutraj in večkrat je že 10 zvečer ko konča njihovo delo. Delavce se kaznuje po 100 in še več kron, če kadijo v delavnici. Neki naš delavec je nevarno zbolel, podjetnik ga je pa odpustil, ko mu ni mogel več delati. Ker se vsled bolezni ni mogel izseliti iz pivovarniškega stanovanja, so ga z orožniško asistenco nesli iz stanovanja. O naših razmerah bomo še pisali, dosedaj se ni nihče hotel zmeniti za nas in zato smo neodvisni organizaciji zelo hvaležni, da se zanima tudi za nas pivovarniške sužnje.

Tiralica je izdana za nar. poslancem Etbin Kristanom, ki je prejel od beograjske vlade 5 milijonov dinarjev, da organizira izseljeniški biro v Ameriki in podpira propagando za ameriško posojilo Jugoslaviji. Ker se Etbin Kristan ni cele mesece javil vladi, je ista izdala za njim tiralico in poslala tudi svojega agenta v Ameriko, da ga poišče.

(Po Organizovanem Radniku.)

Josip Stritar — Boris Miran, započel ene cele dobe v slovenskem slovstvu, se je 26. t. m. vrnil iz Aspanega v Avstriji v domovino, v Rogaško Slatino. Najstarejšega še živečega pisatelja in pesnika slovenskega — star je 87 let — so povsod zelo slovesno sprejeli. Privikrat so Slovenci pokazali, da znajo ceniti duševne velikane tudi pred njih smrtjo.

Državna konferenca, katero je sklical Centralni pododbor Saveza Metal-skih (kovinarskih) radnika za 30. in 31. januar, in 1. februar 1923 v Beograd, se je morala za kratek čas odložiti, ker so vsled štrajka kovinarjev v Brodu na Savi zadržani vodilni sodrugi kovinarji.

Podpisani se hoče učiti kot ključavničarski vajenec. Kdor želi sprejeti v službo dotičnega vajenca, naj se obrne na naslov: Kovač Pavel, roj. 1908, Loke štev. 86, Trbovlje I.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Turjaški trg 2./II. Posamezna številka 1 dinar. Mesečna naročnina 4 dinarje.

„Strokovna Borba“ bo v bodoče izhajala vsacega 7. 15. 22. in 30. Če pride eden teh dnevcv na nedeljo ali praznik, izide „Strokovna Borba“ naslednji dan. Cena posamezne številke je 1.— Din. Člani neodvisnih strokovnih organizacij prejmejo list brezplačno.